

Faro soahpamuša ávžžuhusat

Suvdilis kulturárbe barggu guvlui

Dán teavsttas muitaluvo, maid Faro soahpamuš dárkkuha Supmii.

Soahpamuša ávkkit leat ovdamearkan:

- Buot olbmot sáhttet váikkuhit dasa, mo kulturárbi geavahuvvo.
- Buot olbmui lea vejolašvuohta ságastallat kulturárbbi mearkkašumis ja geavaheamis.
- Suopma sáhtta bargat oktasašbarggu daid riikkaiguin, mat leat mielde Faro soahpamušas.
- Oktasašbarggu mielde Suopma lea fárus ovddieamin ráfi Eurohpás.
- Suoma kulturárbi boahtá beakkánabbon oassin Eurohppá kulturárbbi.
- Soahpamuš doarju Suoma kulturbirrasiid seailuma

Maid kulturárbe bargu lea jagi 2020?

Ulbmil lea, ahte buot suomelaččat dihtet, maid kulturárbe bargu dárkkuha. Buohkain lea vejolašvuohta oassálastit kulturárbe bargui, geavahit kulturárbbi ja gáhttet dan. Buohkat dihtet, mii lea kulturárbbi mearkkašupmi. Olbmot barget iežaset kulturárbbiset buorin, muhto atnet árvvus earáid kulturárbbiid. Olbmot ságastallet kulturárbbi mearkkašumis ja ávkkiin. Buohkaid oaivilat ja evttohusat váldojuvvojot vuhtii, go mearriduvvo kulturárbbi geavaheamis. Kulturárbi váikkuha buot mearrádusaide.

Ulbmil lea maiddá, ahte kutturárbbis fidne álgidit dieđu, ja dan fidne álkit addehahtti vugiin. Dieđu fidne mánggain eará báikkiin ja mángga eará láchkai. Diehtu sáhtta leat ovdamearkan teaksta, jietnabáddi dahje video. Dieđu fidne digitálalaš hámis.

Virgedoaimmahagat, organisašuvnnat ja ovttaskas olbmot buvttadit ođđa dieđu kulturárbbi birra. Dieđu fidne ain eambo interneahatas.

Suvdilis kulturárbe barggu guvlui

Faro soahpamuša mielde kulturárbe bargu čuovvu suvdilis ovdáneami vuodđojurdagiid. Suvdilis kulturárbe bargu dárkkuha golbma ášši.

1. Kulturárbe bargu lea sosiálalaččat suvdilis dahjege buohkat sáhttet leat mielde, go kulturárbbis mearriduvvo. Buohkain lea maiddá vástu kulturárbbis. Stáhta ja gielddat dorjot kulturárbe barggu.
2. Kulturárbe bargu lea ekonomalaččat suvdilis dahjege kulturárbi geavahuvvo nu, ahte dat ii vaháguva dahje jávkka.
3. Kulturárbe bargu lea kultuvrralaččat suvdilis dahjege buohkain lea vuoigatvuohta kulturárbaí. Juohkehaččas lea vuoigatvuohta oassálastit kulturárbe bargui, muhto geange ii leat baggu oassálastit dasa.

Ávžžuhusat

Čuovvovaččat ovdanbuktojit Faro soahpamuša ávžžuhusat. Dat leat juhkkuojuvvon golmma jovkui.

1. Kulturárbi olbmuid árggas

- Skuvllain mánát ja nuorat ožžot oahpahusa kulturárbbis ja bajásgeassimis kulturárbe- barggu várás. Kulturárbi lea oassi eará-ahkásaččaid skuvlema.
- Buohkat fidnejit álkidit dieđu kulturárbbis. Diehtu lea maiddá digitálalaš hámis, ja dan fidne ovdamearkan internehtas.
- Ássit leat mielde go mearriduvvo, mo sin ruovttuguovllu kulturárbi geavahuvvo.
- Eará-ahkásaš olbmot oassálastet kulturárbe bargui ja sáhttet bargat evttohusaid kulturárbbi geavaheamis. Nuoraid evttohusat guldaluvvojit ja geahččaluvvojit. Nuoraide lea ovdamearkan iežaset gilvvut ja bargobájit kulturárbbi geavaheamis.
- Earálágan kulturárbeservošat oassálastet kulturárbe bargui. Dakkárat leat buot servošat, mat sirdet kulturárbbi ovddosguovlluid.
- Buohkat dohkkehit, ahte šaddet ođđa ja earálágan kulturárbeservošat. Doarjut ođđa servošiid doaimmaid. Ná earálágan kulturárbbi seilot.

2. Kulturárbi ja suvdilis ovdáneapmi

- Kulturárbe bargu lea oassi suvdilis ealáhus- ja guovlopolitihka. Kulturárbbi galgá geavahit suvdilit dahjege nu, ahte dat ii vaháguva dahje jávkka.
- Kulturárbbi dikšu organisašuvnnat oassálastet ságastallamii suvdilis ovdáneamis ja dan mearkkašumis kulturárbe barggus.
- Kultuvrralaččat suvdilis kulturárbe bargu dárkkuha, ahte buohkain lea vejolašvuohta lea mielde, go mearriduvvo kulturárbbis ja dan geavaheamis dahje suodjaleamis. Lasihuvvo vejolašvuohta oassálastit mearrádusaide maiddá báikkálaš dásis.
- Dutkat kulturárbbi eará beliid. Oassi dutkamušas lea, mo kulturárbbi sáhtta geavahit suvdilis vugiin. Dutkojuvvo, makkár buktagiid kulturárbbis sáhtta ráhkadit. Buktagat sáhttet leat ovdamearkan biergasat dahje dáhpáhusat. Buktagat eai oaččo vahágahttit kulturárbbi dahje olbmuid.
- Fitnodatolbmot ja kulturárbbi dovdit barget oktasaš barggu. Sii ohcet ja ovddidit ođđa vugiid geavahit kulturárbbi.
- Turismafitnodatolbmot geavahit kulturárbbi suvdilis vugiin.

3. Kulturárbehálddaha ovdáideapmi

- Stáhta, gielddat ja goalmát sektor juogadit bargguid gaskaneaset. Goalmát sektor dárkkuha servviid ja earálágan sierra joavkkuid, mat doibmet ovttas. Dá nu bálvalusat seilot lahka olbmuid.
- Kulturárbi válde vuhtii álo, go dahkkojuvvojit mearrádusat.
- Buohkaide addojuvvo vejolašvuohta oassálastit sagástallamii kulturárbbis. Buohkain lea vuoigatvuohta dutkat kulturárbbi. Buohkain lea vejolašvuohta leat mielde suodjaleamin ja seailuheamin kulturárbbi.
- Kulturárbbiin doaibmit čatnasit ovddidit rabas hálddahusa. Rabas hálddahus dárkkuha, ahte buohkat sáhttet fidnet dieđu plánain ja mearrádusain sihke daid ollašuhttimis čielga gillii.
- Organisašuvnnat addet geavahussii dieđu, maid sii leat čoaggán. Rahppojuvvo digitálalaš kulturárbi viidásut geavahussii.
- Organisašuvnnat geahččalit ođđa vugiid vuorrováikkuheapmai. Olbmuid oaiviliid čoaggit jearahallamiin ja guldat olbmuid. Addit vejolašvuođa bargat áššiid áibbas ođđa vugiin. Jos gii nu gávdná buori vuogi bargat áššiid, son muitala das maiddái earáide.